

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 35527
Nom: Il·lustració i romanticisme en la literatura espanyola
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1003 - Grau Estud. Hispànics, Lleng.Espan.i Literat.	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1003 - Grau Estud. Hispànics, Lleng.Espan.i Literat.	Literatura Española Moderna y Contemporánea I	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

RODRIGO MANCHO RICARDO

RESUM

L'assignatura s'insereix al mòdul Literatura espanyola i en la matèria Literatura espanyola moderna i contemporània I. L'assignatura Il·lustració i Romanticisme a la literatura espanyola està orientada cap a la formació lectora, el coneixement històric, i la destresa en l'anàlisi crítica d'obres i corrents de la literatura espanyola en el període de substitució de l'Antic Règim per la Modernitat, al segle XVIII, i al del primer desenvolupament de la mateixa, durant la primera meitat del segle XIX.

En aquesta assignatura s'atenen especialment els següents ODS: ODS4.

CONEIXEMENTS PREVIS**RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ**

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Cap

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

-

Avaluar críticament l'estil d'un text i per a formular propostes alternatives.

Conèixer i aplicar els corrents i metodologies de la teoria i crítica literàries.

Conèixer l'evolució històrica de la literatura i el teatre en espanyol.

Conèixer la literatura i el teatre en llengua espanyola.

Coneixer les tècniques i mètodes d'anàlisi en textos literaris i no literaris i la seua aplicació en l'àmbit de l'espanyol.

Demostrar un compromís ètic en l'àmbit filològic, centrant-se en aspectes tals com la igualtat de gèneres, la igualtat d'oportunitats, els valors de la cultura de la pau i els valors democràtics i els problemes mediambientals i de sostenibilitat així com el coneixement i l'apreciació de la diversitat lingüística i la multiculturalidad.

Elaborar correctament i adequadament textos orals i escrits de diferent tipus.

Identificar problemes i temes d'investigació i avaluar la seua rellevància en l'àmbit de la llengua, la literatura i el teatre en espanyol.

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Treballar en equip en entorns relacionats amb la filologia i desenvolupar relacions interpersonals.

Treballar i aprendre de manera autònoma i de planificar i gestionar el temps de treball.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. LÍMITS I NATURALSA DEL PENSAMENT IL·LUSTRAT

Les bases del pensament il·lustrat. L'afany didàctic de la prosa divuitesca. La nova sentimentalitat de Cadalso: les Nits lúgubres

2. LA NOVEL·LA DEL SEGLE XVIII

Desenvolupament de la novel·la al segle XVIII. Sàtira i ficció a Fra Gerundio (1758-68). Sadisme i sensibilitat a Cornelia Bororquia.

3. POESIA ESPANYOLA DEL SEGLE XVIII

L'herència del Barroc. Factors de canvi a la segona meitat del segle XVIII. Elements de novetat a l'elecció retòrica. Línies poètiques de la segona meitat del segle (Moratín, Cadalso, Jovellanos, Meléndez Valdés, Cienfuegos, Samaniego, Iriarte).

4. EL ROMANTICISME ESPANYOL

El Romanticisme: orígens, característiques i principals onades. La polèmica calderoniana i els inicis del Romanticisme a Espanya. Teories sobre l'origen i el desenvolupament del Romanticisme a Espanya.

5. POESIA ROMÀNTICA ESPANYOLA

El període romàntic: característiques generals. Espronceda, paradigma de la rebel·lió romàntica. La plenitud del romanticisme tradicional i historicista: els romanços històrics i les llegendes de Rivas i Zorrilla. Poesia romàntica femenina.

6. PROSA I NOVEL·LA DE LA PRIMERA MEITAT DEL SEGLE XIX

Introducció a la novel·la històrica. El senyor de Bembibre (1844) d'Enrique Gil i Carrasco. La prosa romàntica: Larra.

Aquests continguts es plasmen en els resultats d'aprenentatge següents:

- Ser capaç de discriminar els diferents corrents a la pràctica literària i les seves transformacions contemporànies.
- Ser capaç d'identificar les característiques d'una obra literària i la seva adscripció als diferents corrents estètics i ideològics moderns i contemporànies.
- Tenir capacitat d'identificar els trets d'obres literàries modernes i contemporànies, la raó de ser ideològic-cultural i la relació amb el context occidental.
- Tenir la capacitat de fer servir la llengua espanyola per expressar correctament i adequadament judicis crítics en diferents contextos de comunicació i difusió.
- Ser capaç d'avaluar estilísticament un text o discurs, la coherència i l'adequació.
- Tenir capacitat d'utilitzar el coneixement adquirit per identificar temes de recerca i valorar-ne la rellevància.
- Tenir capacitat de manejar informació bibliogràfica pertinent, especialitzada i actualitzada.
- Ser capaç de determinar i establir l'arquitectura retòrica d'un text.
- Tenir capacitat de definir estratègies d'assessorament sobre literatura espanyola, els seus autors i obres en el disseny de continguts per als diversos mitjans de comunicació.
- Ser capaç d'organitzar de manera autònoma un projecte filològic propi de recerca.
- Ser capaç d'usar adequadament la terminologia clau de l'anàlisi literària i lingüística, basada en el desenvolupament contemporani de la crítica, la teoria literària i la tradició filològica.
- Ser capaç de defensar el valor de la literatura en el desenvolupament del pensament crític.
- Ser capaç de demostrar una actitud activa, positiva i creativa a la feina cooperativa.
- Ser capaç de desenvolupar l'autonomia personal a la planificació de tasques.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	60,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	2,50
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	0,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	87,50
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia docent s'articula en les activitats formatives següents:

Continguts teòrics: activitats formatives teòriques, lliçó magistral i exposició teòrica, se centraran, d'una banda, en l'exposició per part del professor dels conceptes, temes, lectures i anàlisi d'obres, especificats al programa de l'assignatura. I activitats formatives pràctiques que, depenent del nombre d'estudiants, individualment o en grups reduïts, consistiran en l'aplicació pràctica, a través del comentari i la valoració personals, de determinats aspectes relacionats amb les activitats formatives teòriques; també exposicions a classe per part de l'estudiant i pràctiques de cerca i consulta bibliogràfica tant de les fonts d'informació tradicional com de les TIC. D'altra banda, sempre que el professor o professora ho consideri oportú, assistència a activitats culturals relacionades amb la literatura i cultura modernes i contemporànies.

Les activitats formatives presencials estan destinades a fomentar tots els resultats generals de l'aprenentatge, així com les competències específiques assenyalades a l'apartat corresponent.

Continguts pràctics: posada en comú i tutories col·lectives o personalitzades per resoldre dubtes i orientar sobre treballs individuals o en grup, comentari de textos, lectura d'obres, continguts explicats a classe o sobre les activitats realitzades a l'assignatura. Així mateix, consultes i tutories sobre el treball autònom realitzat i amb vista a l'elaboració de treballs o projectes.

Les activitats formatives no presencials estan destinades a fomentar tots els resultats generals de l'aprenentatge, així com les competències específiques assenyalades a l'apartat corresponent.

AVALUACIÓ

La qualificació final serà la suma de les qualificacions obtingudes en els conceptes següents, descrits en punts i percentatges:

ACTIVITAT AVALUADA	% Punts
1. Assistència a classes i participació en activitats formatives presencials i no presencials	30% 3
2. Examen i/o treball final	70% 7
TOTAL	100% 10

L'avaluació de l'aprenentatge dels estudiants es durà a terme, atenent els objectius generals de l'assignatura i les competències específiques i destreses assenyalades, mitjançant els criteris següents:

1) Valoració de l'assistència i la participació activa en les activitats formatives presencials i en les tutories. El professor establirà els criteris que consideri pertinents per qualificar l'assistència i la participació dels estudiants i de les estudiantes.

2) Realització d'un examen final en què l'estudiant demostrarà que ha llegit i comprès els textos estudiats a classe, i que ha adquirit els coneixements, les destreses, així com la capacitat d'exposició, argumentació i aprenentatge crític dels continguts de l'assignatura.

Com a mitjà per a l'avaluació i per a la comunicació dels resultats, es podrà fer ús de la plataforma Aula Virtual.

El sistema general de qualificacions seguirà la normativa de la Universitat de València aprovada pel Consell de Govern del 30/5/2017-ACGUV108/2017.

L'honestat intel·lectual és vital a les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'alumnat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en què es faci ús de col·laboració fraudulenta o la complicitat amb ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres).

Per aprovar el conjunt de l'assignatura cal superar en un 40% l'examen final. En cas de nota inferior, no se sumará la nota obtinguda als altres aspectes avaluable.

Desglossament del 30% d'assistència i participació

2 punts pel lliurament de 6 resums de textos sobre la Il·lustració i el Romanticisme (cadascuna tindrà una extensió de 4 pàgines, versarà sobre la totalitat o una part de la bibliografia recomanada i guardarà les normes d'edició acadèmica). Els 6 resums es lliuraran a l'aplicació de l'Aula Virtual abans del dia 23 de desembre. Cada resum constarà de 1300 paraules com a mínim. Atenció especial: referències bibliogràfiques, cursives, sagnies, cites, ortografia, etc. 1 punt per l'exposició en grup i el lliurament de materials per a l'Aula Virtual (l'exposició versarà sobre un aspecte proposat pel grup). Aquest apartat no es valorarà en el cas d'una actitud acadèmica inadequada en el desenvolupament de les classes.

Segona convocatòria

Totes les parts de l'avaluació seran recuperables a la segona convocatòria. El professor informarà amb prou antelació als estudiants que es presentin en segona convocatòria sobre quina activitat hauran de realitzar en cas de no haver superat algun dels requisits a la primera convocatòria.

Textos per als resums

1. Cadalso, *Nits lúgubres*, edició de Nigel Glendinning, Madrid, Espasa Calpe, 1961, 1993, VIII-XXXIV.
2. Sebold, Russell P., «Sadisme i sensibilitat a Cornelia Bororquia o la víctima de la Inquisició», I Congrés Internacional sobre la novel·la del segle XVIII, Fernando García Lara, ed., Almeria, 1998, 65-78.
3. Carnero, Guillermo, *La cara fosca del Segle de les Llums*, Madrid, Fundació Juan March/Càtedra, 1983 (capítol III, pàgines 67-94 de l'original).
4. Vicente Llorens (1954), *Liberals i romàntics. Una emigració espanyola a Anglaterra (1823-1834)*, Madrid, Castalia, 1979, pàgs. 385-426].
5. Coronat, Carolina, *Poesies, edició introducció i notes de Noël Valis*, Madrid, Castalia, 1991, 65-71 [inclou els «Apunts biogràfics de la senyoreta donya Carolina Coronado», per Àngel Fernández dels Ríos i el

«Pròleg» per Juan Eugenio de Hart.

6. L'estudiant pot optar per resumir un text o tots dos.

a) Varela, José Luis, «Sobre l'estil de Larra», *Arbor*, 47 (1960); reimprès a Benítez, Rubén, ed., Mariano José de Larra, Madrid Taurus, 1979, pp. 277-295.

b) Goytisolo, Juan, «L'actualitat de Larra», *El furgó de cua*, París, Ruedo Ibérico, 1967, 7-20; recollit a Rubén Benítez, ed., Mariano José de Larra, Madrid, Taurus, 1979, 107-118; la versió italiana va ser publicada a *L'Europa letteraria*, II, 7, 1961

Lectures obligatòries

-Cadalso, *Nits lúgubres* (Càtedra)

-Luis Gutiérrez, *Cornelia Bororquia* (Càtedra)

-Dossier de poesia espanyola de la segona meitat del XVIII

-Dossier de textos sobre el Romanticisme

-Dossier de poesia espanyola de la primera meitat del XIX

-Dossier de textos de Larra

-Espronceda, *L'estudiant de Salamanca* (Castàlia, Càtedra o Austral)

-Gil i Carrasco, *El senyor de Bembibre* (Càtedra)

BIBLIOGRAFIA

Bàsiques

Cadalso, *Noches lúgubres* (Càtedra)

Luis Gutiérrez, *Cornelia Bororquia* (Càtedra)

Dossier de poesia espanyola de la segona meitat del XVIII

Dossier de textos sobre el Romanticisme

Dossier de poesia espanyola de la primera meitat del XIX

Gil y Carrasco, *El señor de Bembibre* (Càtedra)

Complementàries

AGUILAR PIÑAL, Francisco, ed., *Historia literaria de España en el siglo XVIII*, Madrid, Trotta/CSIC, 1996.

ALBIACH BLANCO, M. Dolores, *Historia de la literatura española. 4. Tazón y sentimiento: 1692-1800*, Madrid, Crítica, 2011.

ALBORG, Juan Luis, *Historia de la literatura española, III: El siglo XVIII*, Madrid, Gredos, 1975.

—, *Historia de la literatura española, IV: El romanticismo*, Madrid, Gredos, 1980.

—, *Historia de la literatura española, IV-i: Realismo y naturalismo. La novela. Parte primera: Introducción*. Fernán Caballero. Alarcón. Pereda, Madrid, Gredos, 1996.

—, *Historia de la literatura española, IV-iii: Realismo y naturalismo. La novela. Parte tercera: De siglo a siglo*. A. Palacio Valdés. V. Blasco Ibáñez, Madrid, Gredos, 1999.

CASO GONZÁLEZ, José Miguel, *Ilustración y Neoclasicismo*, Barcelona, Crítica, 1983 (t. 4 de la *Historia y crítica de la literatura española*, dirigida por F. Rico).

CARNERO, Guillermo, coord., *Siglo XVIII*, Madrid, Espasa-Calpe, 1995, 2 vols. (Tomos 6 y 7 de la *Historia de la literatura española*, dirigida por V. García de la Concha).

—, coord., *Siglo XIX (1)*, Madrid, Espasa-Calpe, 1997 (Tomo 8 de la *Historia de la literatura española*, dirigida por V. García de la Concha).

DÍEZ BORQUE, J. María, *Historia de la literatura española*. Madrid, Taurus, 1980 [se incluyen los trabajos de E. Catena: "Características generales del siglo XVIII"; J. Caso: "La prosa en el siglo XVIII"; J. Arce: "La poesía en el siglo XVIII"; R. Andioc: "El teatro en el siglo XVIII"]].

GIES, David T. & Russell P. SEBOLD, *Ilustración y Neoclasicismo. Primer suplemento*, Barcelona, Crítica, 1992 (t. 4/1 de la *Historia y crítica de la literatura española*, dirigida por F. Rico).

GLENDINNING, Nigel, *El siglo XVIII*, Esplugues de Llobregat (Barcelona), Ariel, 1987 (t. 4 de la *Historia de la literatura española*, dirigida por R.O. Jones).

POZUELO IVANCOS, José M., *Historia de la literatura española. 8. Las ideas literarias. Siglos XVIII-XX*. Madrid Crítica, 2011

ROMERO TOBAR, Leonardo, coord., *Siglo XIX (2)*, Madrid, Espasa-Calpe, 1997 (Tomo 9 de la *Historia de la literatura española*, dirigida por V. García de la Concha).

SHAW, Donald L., *El siglo XIX*, Esplugues de Llobregat (Barcelona), Ariel, 1973 (Tomo 5 de la *Historia de la literatura española*, dirigida por R.O. Jones).

ZAVALA, Iris M., *Romanticismo y realismo (Historia y crítica de la literatura española, 5*, dirigida por Francisco Rico), Barcelona, Crítica, 1982.

—, *Romanticismo y realismo. Primer suplemento (Historia y crítica de la literatura española, 5 / 1*, dirigida por Francisco Rico), Barcelona, Crítica, 1994.